

Δραστηριότητες Φιλοζωίας για Μαθητές με Οπτική Αναπηρία

Η φιλοζωία αποτελεί ένα ισχυρό παιδαγωγικό εργαλείο για την καλλιέργεια αξιών όπως η ενσυναίσθηση, η υπευθυνότητα και ο σεβασμός προς κάθε μορφή ζωής. Για τους μαθητές με οπτική αναπηρία, η βιωματική προσέγγιση μέσω των αισθήσεων (ακοή, αφή, όσφρηση) είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς ενισχύει τη συμμετοχή, την κατανόηση και τη συναισθηματική σύνδεση με το περιβάλλον.

Οι παρακάτω δραστηριότητες έχουν σχεδιαστεί με στόχο να προσφέρουν προσβάσιμες και συμπεριληπτικές εμπειρίες μάθησης, αξιοποιώντας εναλλακτικούς τρόπους επικοινωνίας και έκφρασης. Μέσα από το παιχνίδι, τη συνεργασία και τη φροντίδα των ζώων, οι μαθητές αναπτύσσουν κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες, ενισχύουν την αυτοεκτίμησή τους και συμβάλλουν στη δημιουργία ενός σχολικού περιβάλλοντος που προάγει τη φροντίδα και την αποδοχή. Επιπλέον, οι δράσεις αυτές μπορούν να αξιοποιηθούν από τους εκπαιδευτικούς ως βιωματικές ασκήσεις, προκειμένου να καλλιεργήσουν δεξιότητες ενσυναίσθησης και αποδοχής σε όλους τους μαθητές, προωθώντας παράλληλα τη φιλοζωία.

Δραστηριότητα 1: «Ακούω τα συναισθήματα» (Ενσυναίσθηση & Συναισθηματική Ανάπτυξη)

Στόχος: Ανάπτυξη ενσυναίσθησης και αναγνώριση συναισθημάτων.

Περιγραφή:

Ο εκπαιδευτικός παίζει ηχογραφήσεις ζώων (σκύλος που γαβγίζει χαρούμενα, γάτα που νιαουρίζει φοβισμένα, άλογο που φυσάει ανήσυχα).

Τα παιδιά συζητούν:

- Πώς πιστεύουν ότι νιώθει το ζώο;
- Τι θα μπορούσαν να κάνουν για να το βοηθήσουν;

Προσαρμογή:

Χρήση αφηγηματικής γλώσσας και καθοδηγούμενης συζήτησης.

Δραστηριότητα 2: «Στη θέση του ζώου» » (Ενσυναίσθηση & Συναισθηματική Ανάπτυξη)

Στόχος: Καλλιέργεια ενσυναίσθησης μέσω βιωματικής εμπειρίας.

Περιγραφή:

Τα παιδιά συμμετέχουν σε παιχνίδι ρόλων:

– Ένα παιδί είναι το ζώο, άλλο ο φροντιστής.

– Περιγράφονται καταστάσεις (π.χ. «Το κουτάβι φοβάται τον θόρυβο»).

Τα παιδιά προτείνουν τρόπους φροντίδας.

Δραστηριότητα 3: «Ο μικρός φροντιστής» (Αυτοεκτίμηση & Υπευθυνότητα)

Στόχος: Ανάληψη ευθύνης και ενίσχυση αυτοπεποίθησης.

Περιγραφή:

Στην τάξη υπάρχει: φυτό, ή μαλακό ομοίωμα ζώου, ή συνεργασία με πραγματικό θεραπευτικό ζώο.

Τα παιδιά έχουν εβδομαδιαίο ρόλο: καθαρίζω, ταΐζω (συμβολικά), φροντίζω.

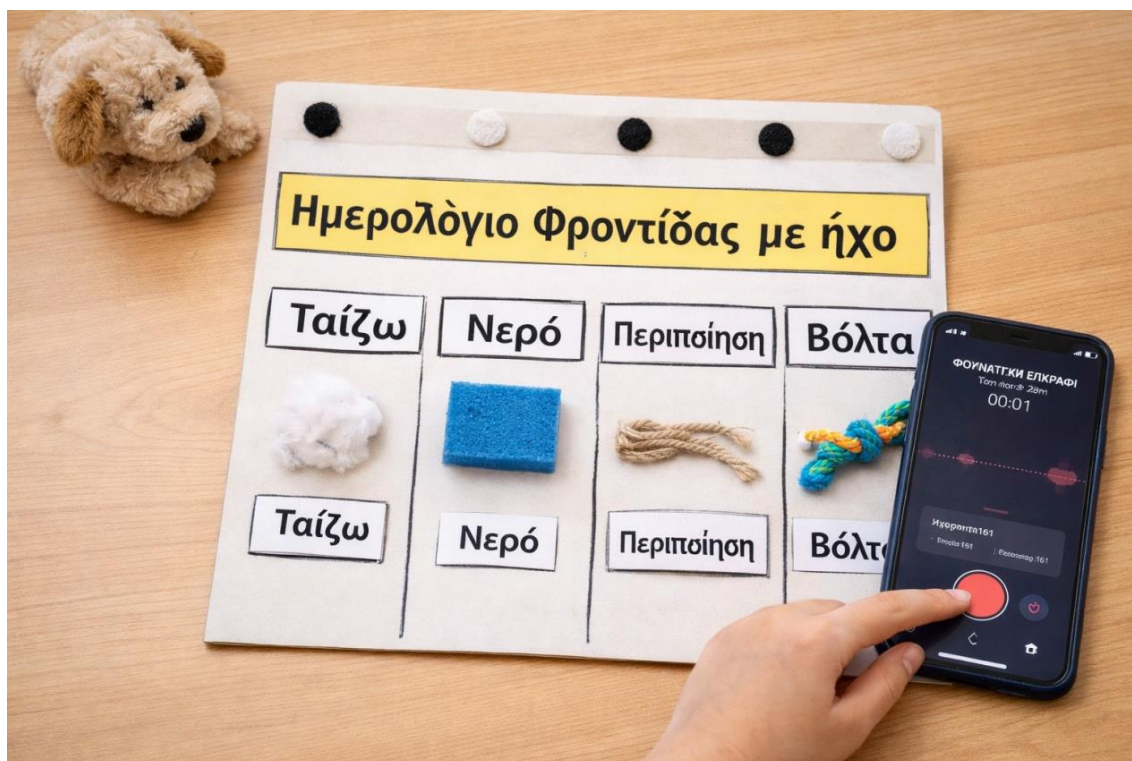
Δραστηριότητα 4: «Ημερολόγιο φροντίδας με ήχο» (Αυτοεκτίμηση & Υπευθυνότητα)

Στόχος: Ενίσχυση αυτοαποτελεσματικότητας.

Περιγραφή:

Χωρίζουμε ένα χαρτόνι σε 4 ενότητες: ταΐζω, δίνω νερό, περιποιούμαι, βόλτα. Κάτω από κάθε λέξη κολλάμε μικρό αντικείμενο αφής (π.χ. βαμβάκι, κομμάτι σφουγγαριού, σχοινάκι), γράφουμε τη λέξη με μεγάλα γράμματα και αν υπάρχει δυνατότητα, προσθέτουμε ετικέτα Braille. Τοποθετούμε δίπλα έναν “σταθμό

ηχογράφησης” (ένα κινητό ή tablet). Το παιδί πατά «ηχογράφηση» με καθοδήγηση και λέει: «Σήμερα τίασα το ζωάκι μας.» «Έβαλα καθαρό νερό.» Οι ηχογραφήσεις αποθηκεύονται με το όνομα του παιδιού. Κάθε παιδί έχει μία μέρα ως «υπεύθυνος φροντίδας». Στο τέλος της εβδομάδας ακούμε όλες τις ηχογραφήσεις. Συζητάμε: Πώς ένιωσα; Τι έμαθα;

Ακόμη πιο απλή εκδοχή (χωρίς τεχνολογία)

Αν δεν υπάρχει κινητό:

- Το παιδί λέει προφορικά στο τέλος της ημέρας τι έκανε.
- Ο εκπαιδευτικός το καταγράφει σε τετράδιο «Ημερολόγιο Φροντίδας».
- Μπορεί να χρησιμοποιηθεί μικρό κουδουνάκι ως “σήμα καταγραφής”.

Δραστηριότητα 5: «Ομαδική αποστολή διάσωσης» (Συνεργασία & Κοινωνικές Σχέσεις)

Στόχος: Συνεργασία και επικοινωνία.

Περιγραφή:

Στήνεται παιχνίδι ρόλων:

- Ένα «ζώο» χρειάζεται βοήθεια.

- Τα παιδιά δουλεύουν σε ομάδες: ένας περιγράφει, άλλος καθοδηγεί, άλλος φροντίζει.

Έμφαση: στη λεκτική επικοινωνία και στην εμπιστοσύνη.

Δραστηριότητα 6: «Η αλυσίδα καλοσύνης» (Συνεργασία & Κοινωνικές Σχέσεις)

Στόχος: Δημιουργία θετικού κλίματος.

Περιγραφή:

Η δραστηριότητα «Η αλυσίδα καλοσύνης» στοχεύει στη δημιουργία θετικού κλίματος και στην ενίσχυση της ενσυναίσθησης. Ο εκπαιδευτικός ξεκινά με συζήτηση για το τι σημαίνει φροντίδα προς τα ζώα. Κάθε παιδί σκέφτεται και εκφράζει μια καλή πράξη που έκανε ή θα έκανε. Οι απαντήσεις καταγράφονται ηχητικά με τη σειρά, δημιουργώντας μια «αλυσίδα». Μπορούν να προστεθούν ήχοι ή μουσική για μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Στη συνέχεια, η τάξη ακούει όλες τις ηχογραφήσεις μαζί. Ακολουθεί συζήτηση για τα συναισθήματα και τη σημασία της καλοσύνης.

Δραστηριότητα 6: «Γλώσσα – Ιστορίες με ήχο» (Διδακτική Πράξη & Διαθεματικότητα)

Στόχος: Ανάπτυξη προφορικού λόγου, φαντασίας και αφηγηματικών δεξιοτήτων, καθώς και ενίσχυση της συνεργασίας και της ακουστικής αντίληψης.

Περιγραφή:

Τα παιδιά δημιουργούν προφορική ιστορία: «Η περιπέτεια του σκύλου που έψαχνε φίλους». Χρησιμοποιούνται ήχοι περιβάλλοντος, μουσική, αφήγηση.

Ηχητικό Σενάριο

«Η περιπέτεια του σκύλου που έψαχνε φίλους»

Διάρκεια: 5–8 λεπτά

Ρόλοι: Αφηγητής, Σκύλος, Ζώα, Ομάδα ήχων

1. Εισαγωγή

Ήχος: απαλή μουσική / ήχος αέρα (με χαρτί ή φύσημα)

Αφηγητής: «Μια φορά κι έναν καιρό, ήταν ένας μικρός σκύλος... που ένιωθε πολύ μόνος... και αποφάσισε να βρει φίλους.»

2. Ξεκίνημα ταξιδιού

Ήχος: βήματα (χτύπημα χεριών στα πόδια)

Σκύλος:

«Θα ψάξω να βρω έναν φίλο!»

Αφηγητής: «Περπατούσε... περπατούσε... και άκουσε έναν ήχο...»

3. Συνάντηση με γάτα

Ήχος: νιαούρισμα

Γάτα (μαθητής): «Νιάου... ποιος είσαι;»

Σκύλος: «Θέλεις να γίνουμε φίλοι;»

Γάτα (λίγο διστακτικά): «Φοβάμαι λίγο...»

Αφηγητής: «Ο σκύλος κατάλαβε ότι η γάτα φοβόταν...»

Παρέμβαση τάξης: Τι μπορεί να πει ο σκύλος για να την καθησυχάσει;

(Τα παιδιά προτείνουν και επιλέγεται μία φράση)

4. Δυσκολία – κακοκαιρία

Ήχος: βροχή (χτύπημα δαχτύλων στο θρανίο)

Αφηγητής: «Ξαφνικά... άρχισε να βρέχει!»

Σκύλος: «Ωχ! Πού να πάω;»

5. Συνάντηση με άλλο ζώο

Ήχος: πουλάκι / κελάηδισμα

Πουλί: «Έλα εδώ, να προστατευτείς!»

Σκύλος: «Ευχαριστώ! Θέλεις να γίνουμε φίλοι;»

6. Λύση – δημιουργία φιλίας

Ήχος: χαρούμενη μουσική / παλαμάκια

Αφηγητής: «Σιγά σιγά... ο σκύλος βρήκε φίλους. Και δεν ένιωθε πια μόνος.»

7. Κλείσιμο

Όλοι μαζί: «Οι φίλοι φροντίζουν ο ένας τον άλλον!»

Μετά την ακρόαση

Συζήτηση: Πώς ένιωσε ο σκύλος στην αρχή; Πότε άλλαξε το συναίσθημά του; Τι σημαίνει να είμαι καλός φίλος;

Δραστηριότητα 7: «Επιστήμες – Γνωρίζω με τις αισθήσεις» (Διδακτική Πράξη & Διαθεματικότητα)

Στόχος: Κατανόηση του κόσμου των ζώων.

Περιγραφή:

Τα παιδιά εξερευνούν: τρίχωμα (με δείγματα), ήχους ζώων, μυρωδιές (σανό, τροφή).

Συζητούν: Πώς καταλαβαίνουμε ότι ένα ζώο είναι καλά;

Δραστηριότητα 8: «Το σχολείο που φροντίζει» (Σχολικό Κλίμα & Συμπερίληψη)

Στόχος: Δημιουργία κοινής κουλτούρας φροντίδας.

Περιγραφή:

Η τάξη δημιουργεί:

- ηχητικό μήνυμα ή
- σύντομο θεατρικό

με θέμα: «Πώς φροντίζουμε ο ένας τον άλλον όπως φροντίζουμε τα ζώα».

Παράδειγμα ηχητικού μηνύματος:

- «Όταν ένας φίλος είναι λυπημένος, τον ακούμε... όπως ακούμε ένα ζωάκι που φοβάται.»
- «Όταν κάποιος χρειάζεται βοήθεια, του τη δίνουμε... όπως φροντίζουμε ένα ζώο.»
- «Μιλάμε με καλοσύνη... δεν φωνάζουμε, δεν πληγώνουμε.»

- «Στο σχολείο μας φροντίζουμε ο ένας τον άλλον!»

Παράδειγμα θεατρικού:

Ρόλοι: Αφηγητής - Παιδί Α (λυπημένο) - Παιδί Β (υποστηρικτικό) - «Φωνή ζώου»
(ήχος ή μαθητής)

Σκηνή: Το Παιδί Α κάθεται μόνο του.

Αφηγητής: «Μερικές φορές, όπως τα ζώα, έτσι κι εμείς χρειαζόμαστε φροντίδα...»

(Ακούγεται ένας ήχος ζώου – π.χ. ένα φοβισμένο νιαούρισμα)

Παιδί Β: «Είσαι καλά; Θες να κάτσω μαζί σου;»

Παιδί Α: «Ναι... ευχαριστώ.»

Αφηγητής: «Όπως φροντίζουμε ένα ζώο με αγάπη... έτσι φροντίζουμε και τους φίλους μας.»

Όλοι μαζί: «Στο σχολείο μας, κανείς δεν είναι μόνος!»